

Time: 3 Hours

Marks: 100

- N.B. : (1) All questions are compulsory.
(2) Figures of the right indicate marks.
(3) Give reasons/ Case laws wherever necessary.

Q.1 Answer in 1-2 sentences (2 Marks each):-

20 marks

1. How is a person introduced as a partner in a firm?
2. How is 'goodwill' sold after dissolution of a firm?
3. Define 'Bailment' as per Indian Contracts Act, 1872.
4. What is the effect of notice to 'acting' partner?
5. What is 'Continuing guarantee'? Explain with illustration.
6. When does a Pawnee have a right of retainer?
7. 'Sale by sample' as provided under Sale of Goods Act, 1930?
8. 'Part delivery' under Sale of Goods Act, 1930.
9. Define 'Agent' and 'Sub-agent'.
10. "Document of title to goods".

Q. 2 Write Short Notes on any 4 of the following. (5 Marks each)

20 marks

1. Bailor's duties to goods bailed.
2. Revocation of authority of an agent.
3. Retirement of a Partner and his liabilities.
4. Dissolution of a firm by the Court.
5. Rights of an "Unpaid Seller".
6. Sale by auction.

Q. 3 Solve any 2 out of the following 3 (6 Marks each)

12 Marks

1. Dev directs Hira to sell Dev's estate. Hira on looking over the estate before selling it, finds a mine on the estate which is unknown to Dev. Hira informs Dev that he himself wishes to buy the estate, but conceals discovery of the mine. Dev allows Hira to buy, in ignorance of the mine there on the estate.
 - (i) What is the relationship between Dev and Hira?
 - (ii) What is the remedy available to Dev after he discovers the fact that Hira knew about the existence of mine at the time of buying the estate?

2. There was a contract for the Sale of a parcel of 500 bags of rice. Unknown to the seller 50 bags were stolen at the time of the contract. The seller delivered the rest of the bags, but the buyer refused to take them. The seller then brought an action for the price.
 - (i) Is the buyer liable to take or pay for the goods in the above case? Give reasons.
 - (ii) What kind of contract is the above? Why?
3. The owner of a cotton -mill entered into partnership with two others. The business was carried on at his mill. The value of the assets of the mill was credited to his capital account and he was allowed interest on it. The mill was enlarged and improved by the firm and also new buildings were erected on the land acquired by the firm.
 - (i) The mill becomes whose property?
 - (ii) What provisions of The Indian Partnership Act, 1932 governs the above case?

48 Marks

Q. 4 Answer any 4 out of the following 6 (12 Marks each) :-

1. Who is 'surety' and 'co-surety'? Elucidate the rights and duties of Co-sureties with illustrations.
2. What is 'Pledge' or 'pawn'? What are the rights and duties of a pawnee ?
3. Explain the Doctrine of Caveat Emptor and its exceptions with examples.
4. Discuss the rights, liabilities and disabilities of a minor in a Partnership.
5. Discuss the following with illustrations:
 - (1) Provisions of expulsion of Partners
 - (2) Effects of Insolvency of Partners
6. What is meant by 'condition' and 'warranty'? Discuss the important points of distinction between the two terms.

सूचना :

वेळ : ३ तास

एकुण गुण : १००

- (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
- (२) उजव्या बाजूचे आकडे गुण दर्शवतात.
- (३) जिथे आवश्यक आहे तिथे कारणे/न्यायनिर्णय लिहा.

- प्रश्न क्र. १** एक किंवा दोन वाक्यांत खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या (प्रत्येकी २ गुण) २०
१. भागीदारी संस्थेत एखादी व्यक्ति भागीदार म्हणून कशाप्रकारे प्रविष्ट केली जाते?
 २. भागीदारी संस्था विसर्जित झाल्यानंतर तीची पत/ख्याति कशा प्रकारे विक्री केली जाते?
 ३. भारतीय संविदा अधिनियम, १८७२ नुसार 'निक्षेप' याची व्याख्या सांगा.
 ४. कार्यकारी भागीदाराला मिळणाऱ्या दखलीचा परिणाम काय?
 ५. अविरत हमी म्हणजे काय ते उदाहरणांसह स्पष्ट करा.
 ६. तारणाधिकारास तारण ठेवलेल्या मालाची अडवणुक करण्याचा अधिकार केव्हा असतो?
 ७. माल विक्रय अधिनियम, १९३० अंतर्गत 'नमुनानुसार विक्री'
 ८. माल विक्रय अधिनियम, १९३० अंतर्गत 'अंशतः सुपुर्दगी'
 ९. 'अभिकर्ता' आणि 'उप-अभिकर्ता' यांची व्याख्या सांगा.
 १०. 'मालाचा हक्कलेख'.

- प्रश्न क्र. २** खालील ६ पैकी कोणत्याही ४ वर थोडक्यात टीपा लिहा (प्रत्येकी ५ गुण) २०
१. निक्षेपित मालाबाबत असलेले निक्षेपकाची कर्तव्ये
 २. अभिकर्त्याला दिलेले प्राधिकार परत काढून घेणे
 ३. भागीदाराची निवृत्ती आणि त्याचे दायित्व
 ४. भागीदारी संस्थेचे न्यायालयाकडून विसर्जन
 ५. अप्राप्तमुल्य विक्रेत्याचे हक्क
 ६. लिलावाद्वारे विक्री

- प्रश्न क्र. ३** खालील ३ पैकी कोणत्याही २ समस्या सोडवा (प्रत्येकी ६ गुण) १२

१. देव हिराला स्वतःची मालमत्ता विकण्याचे निर्देश देतो. देवची सदर मालमत्ता विकण्याआधी हिरा त्या मालमत्तेची पाहणी करतो तेव्हा त्याला सदर मालमत्तेत खाण असल्याचे आढळून येते. याबाबत देव अनभिज्ञ आहे. हिरा देवला सांगतो की तो सदर मालमत्ता विकत घेण्यास इच्छुक आहे पण हिरा खाणी बाबतची बाब देवपासुन लपवून ठेवतो. सदर मालमत्तेत खाण असल्याच्या बाबीबद्दल अज्ञानात राहून देव हिराला सदर मालमत्ता विकण्यास तयार होतो.

अ. देव आणि हिरा मधील नाते संबंध काय?

ब. जेव्हा देवला हे माहीत पडेल की सदर मालमत्ता विकत घेतेवेळी हिराला सदर मालमनेत खाण असल्याची माहिती होती तेव्हा देवला उपलब्ध असलेले उपाय कोणते?

३. तांदळाच्या ५०० पोती विक्री करण्याचा करार झाला होता. करार करतेवेळी ५० पोती चोरी झालेली होती याबाबत विक्रेत्यास काहीच माहित नव्हते. विक्रेत्याने उरलेली पोती सुपुर्द केली परंतु ती विकत घेण्याच्याने ती घेण्यास नकार दिला. म्हणून विक्रेत्याने विकत दिलेल्या तांदळाच्या पोतींची किंमत वसूल करणेसाठी कारवाई सुरू केली.

अ. वरील उदाहरणामध्ये माल घेणारा हा विकत घेतलेला माल घेण्यास किंवा त्याची किंमत अदा करण्यास बद्ध आहे का? कारणे द्या.

ब. वर नमुद केलेला करार हा कोणत्या प्रकारचा करार आहे? का?

३. कॉटन-मिलच्या मालकाने अन्य दोघांबरोबर भागीदारी संस्थेत प्रवेश केला. भागीदारी संस्थेचा व्यवसाय हा कॉटन-मिल मालकाच्या मिलच्या ठिकाणाहून चालवला जात होता. मिलच्या मालमत्तेची किंमत ही मालकाच्या भांडवल खात्यात जमा केली गेली आणि त्याला त्यावर व्याज देखील दिले गेले. सदर मिल ही भागीदारी संस्थेने वृद्धिंगत व सुधारित केली तसेच भागीदारी संस्थेने संपादित केलेल्या जमिनीवर नवीन इमारती देखील उभ्या केल्या.

अ. 'मिल' ही कोणाची मालमत्ता झाली?

ब. भारतीय भागीदारी अधिनियम, १९३२ च्या कोणत्या तरतुदी वरील घटनेत लागू होतील

प्रश्न क्र. ४. खालील ६ पैकी कोणत्याही ४ प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा
(प्रत्येकी १२ गुण)

१. 'जामीनदार' आणि 'सह-जामीनदार' म्हणजे कोण? सह-जामीनदारांचे हक्क आणि कर्तव्य उदाहरणांसह स्पष्ट करा.
२. 'तारण' किंवा 'तारणाधिकार' म्हणजे काय? तारणधारकाचे हक्क आणि कर्तव्य कोणती ते सांगा?
३. 'खरेदीदार सावधान' हा सिद्धांत आणि त्याला असलेले अपवाद हे उदाहरणांसह स्पष्ट करा.

४. भागीदारी संस्थेत अज्ञान व्यक्तीचे हक्क, दायित्वे आणि अक्षमता यावर चर्चा करा.

५. खालील बाबींवर उदाहरणांसह चर्चा करा.

अ. भागीदारास भागीदारी संस्थेतून बडतर्फ किंवा काढून टाकण्याबाबत तरतुदी

ब. भागीदारांच्या दिवाळखोरी किंवा नादारीचा परिणाम

६. 'शर्त' व 'प्राश्वासन' याचा अर्थ काय? या दोन संज्ञेत असलेल्या फरकांच्या प्रमुख मुद्द्यांवर चर्चा करा.
